

آسان سنڌي

ٽئين ڪلاس لاءِ

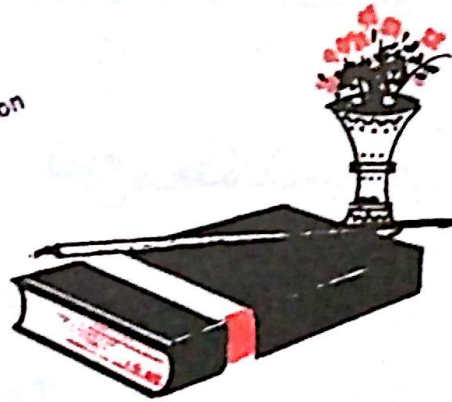
سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ، ڄام شورو

آسان سنڌي ڪتاب

ٽئين ڪلاس لاءِ

S&S BOOKS VALLEY
School Stationery
Plot No. 10, Sea Breeze Heights Clifton
Block-2, Karachi.

سنڌي ڪتاب بڪ بورڊ، ڄامشورو

ڇپيندڙ:
گاباسنڌ
اُردو بازار ڪراچي

هن ڪتاب جاسپ حق ۽ واسطا
سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ، ڄام شورو سنڌ وٽ محفوظ آهن.

◆◆◆
سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ، ڄام شورو سنڌ جو تيار ڪرايل،

◆◆◆
تعليم کاتي جو سنڌ صوبي جي اسڪولن لاءِ
واحد درسي ڪتاب طور منظور ڪيل.

نگران اعليٰ: چيئرمين
سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ

نگران: شفيع محمد چانڊيو

مُصَنَّف:

☆ ڊاڪٽر غلام علي الانا
☆ ڊاڪٽر عبدالڪريم سنديلو

ايڊيٽر:

☆ ڊاڪٽر غلام علي الانا

هي ڪتاب پنجاب پرنٽنگ پريس ڪراچي ۾ ڇپيو

اُستادن لاءِ هدايتون

هن هيٺ هر هڪ سبق سیکارڻ لاءِ مختصر نموني ۾ ڪجهه سمجهاڻيون ڏجن ٿيون. اُستادن کي گهرجي ته هر هڪ سبق شروع ڪرڻ کان اڳ انهيءَ سبق سان واسطو رکندڙ هدايتون پڙهن ۽ اهي ڳالهيون شاگردن کي سمجهاڻي، پوءِ سبق شروع ڪن.

① — سنڌيءَ ۾ يي معروف (ي) ۽ يي مجهول (ے) ۾ ڪوبه فرق ڪونه آهي. شروعاتي سبقن ۾ يي معروف جي هيٺان زير — ڏيئي ان کي ظاهر ڪيو ويو آهي ۽ يي مجهول کي بنا زير جي ظاهر ڪيو ويو آهي. هيءُ ڳالھ به ياد رکڻ گهرجي ته سنڌيءَ ۾ جذمين ”ي“ جو حرف لفظ جي پڇاڙيءَ ۾ اچي ٿو ته هن ان کي ٽپڪا ڏيڻ ۾ ايندا آهن مگر اردوءَ ۾ ائين ڪونه آهي.

② — سنڌيءَ ۾ ڪاف هن طرح لکبو آهي ”ڪ“ مگر اردوءَ ۾ ”ک“ لکبو آهي

③ — اردو الف ب ۾ ٽن اکرن ٿ، ڌ، ڙ تي ”ط“ جي نشاني ڏيڻ ۾

ايندي آهي. مگر سنڌيءَ ۾ انهن اکرن تي ٽپڪا ڏنا ويندا آهن مثلاً ٿ، ڌ، ڙ.

④ — اردو الف ب جا اٺ اکر ”ه“ ملائڻ سان ٺهن ٿا، اهي آهن: به،

ته، ٺه، په، ڇه، ده، ڏه، ڪه. مگر سنڌيءَ ۾ انهن اکرن کي ٽپڪا ڏنا ويندا آهن. مثلاً پ - ت - ٺ - ڌ - ڇ - ڏ - ڪ صرف ”ک“ اهڙو اکر آهي جنهن کي ٽپڪن سان ظاهر نه ڪبو آهي.

- ۵ ————— "ڻ" جو اکر سنڌي ٻوليءَ ۾ گهڻو استعمال ٿيندو آهي. هن جو آواز اردوءَ ۾ "ن" جي آواز سان بدلجي ٿو. جيئن لکن = لکنا، پڙهن = پڙهنا.
- ۶ ————— "پ" جو اکر سنڌي الف ب جوتيون اکر آهي، جيڪو 'ب' کان پوءِ اچي ٿو، هن جو آواز اردوءَ ۾ "ب" جي آواز سان بدلجي ٿو. جيئن ٻڪري = بکري. ٻلي = بلي وغيره.
- ۷ ————— "ڄ" جو اکر سنڌي زبان ۾ ڪم اچي ٿو اردو زبان ۾ هن جو آواز "ج" جي آواز سان تبديل ٿيندو آهي. مثلاً: ڄمون = جامن - ڄاري = جالي وغيره.
- ۸ ————— "ڙ" جو اکر سنڌي زبان ۾ ڪم اچي ٿو، اردو زبان ۾ هن جو آواز "ڍ" ڏي "ڙ" جي آواز سان تبديل ٿئي ٿو. مثلاً: ڙاڏو = دادا - ڙوري = ڏوري وغيره.
- ۹ ————— "ڳ" جو اکر سنڌي زبان ۾ ڪم اچي ٿو، اردو زبان ۾ هن جو آواز "گ" جي آواز سان تبديل ٿئي ٿو. مثلاً: ڳئون = گائو. ڳائڻ = گانا وغيره.
- ۱۰ ————— "ڇ" جو اکر سنڌي زبان ۾ ڪم اچي ٿو. هن جو آواز "ڇ" جي گڏيل آواز سان تبديل ٿئي ٿو. مثلاً: ڇيرو = پنجره وغيره.
- ۱۱ ————— "ڱ" جو اکر سنڌي زبان ۾ ڪم اچي ٿو. هن جو آواز "ڱ" جي آواز ۾ تبديل ٿئي ٿو. مثلاً: مڱ = مونگ. سڱ = سينگ وغيره.

ہدایات

- ۱۔ سندھی میں یائے معروف (ی) اور یائے مجہول (ے) میں کوئی فرق نہیں۔ البتہ ابتدائی سبقوں میں یائے معروف کے مقابل حرف پر دستوری زیر کی حرکت اور یائے مجہول کی حالت میں زیر نہیں دیا جاتا یاد رکھنا چاہیے کہ سندھی رَسمُ الخَط میں ی کے نُقطے لفظ کے آخر میں بھی لازمی طور پر لکھے جاتے ہیں، برخلاف اُردو رَسمُ الخَط کے جس میں آخر والی ی پر نُقطے کبھی نہیں دیئے جاتے۔
- ۲۔ سندھی رَسمُ الخَط میں ”کاف گِلْمَن“ کا حرف اس شکل ک میں لکھا جاتا ہے۔
- ۳۔ اُردو الف، بے کے تین حُرُوف پر ”ط“ کی علامت آتی ہے جیسے ”ظ - ڈ - ر“ لیکن ان کے سندھی مُتبادل حُرُوف پر ”ط“ کی علامت کے بجائے چند ”نقطے“ آتے ہیں
- ۴۔ اُردو الف، بے کے آٹھ حُرُوف دو چشمی ھ ملانے سے بنتے ہیں جیسے :-
 بھ - تھ - ٹھ - پھ - چھ - دھ - ڈھ - کھ
 ان کے مُتبادل سندھی حُرُوف پر ھ کے بجائے نُقطے لگائے جاتے ہیں۔ سوائے ”کھ“ کے۔
- ۵۔ (ط) (ڑوٹرن) - یہ ”ن“ کے کُنبہ کا حرف ہے جو اُردو زبان میں مُستعمل نہیں ہے۔ سندھی زبان کا ایک کَثِیرُ الاستِعمال حرف ہے اور ہندی زبان کے اکثر الفاظ جو اُردو اور سندھی دونوں زبانوں میں یکساں مروج ہیں ان میں صرف ن اور (ط) کا فرق ہے۔ ”ن“ کا حرف سندھی میں اسم مصدر کی علامت بھی ہے۔
- ۶۔ پ (پے)۔ یہ سندھی الف بے کا تیسرا حرف ہے جو ب کے بعد آتا ہے، اس لیے یہ حرف پ کے کُنبے کا حرف شمار کیا جاتا ہے اور اس کا مخرج بھی وہی ہے جو ب کا مخرج ہے۔ فرق صرف اتنا ہے کہ پ کے لیے ہونٹوں کو ایک دوسرے سے ملا کر فوراً الگ کیا جاتا ہے لیکن اس حرف پ کے لیے ہونٹوں کو تھوڑا دبا کر ہوا کو اندر کی طرف کھینچا جاتا ہے۔ اس حرف کی اُردو اور سندھی میں ملتی جلتی مثالیں بہت کثرت سے ملتی ہیں۔ جن میں اُردو میں ب ہے اور سندھی میں پ ہے۔

۷۔ — ج (جے)۔ یہ بھی سندھی زبان کا ایک خاص حرف ہے جو اردو زبان میں مُستعمل نہیں ہے۔ اس کا مخرج ج کے مخرج کے لگ بھگ ہے۔ ج کی آواز کے لیے تالو اور زبان کی چوٹی میں سے آواز باہر کو جاتی ہے اور اس حرف کے لیے زبان کے کناروں کو ذرا زیادہ دبا کر آواز کو اندر کی طرف کھینچا جاتا ہے۔ دونوں زبانوں میں چند الفاظ ایسے ہیں جن میں صرف ج اور ج کے حرف کا فرق ہے اردو میں ج اور سندھی میں ج استعمال ہوتا ہے۔

۸۔ — ڈ (ڈال)۔ یہ حرف د کے گنبہ میں سے ہے جس کی آواز زبان کے سرے کو مسوڑھوں سے لگا کر اس کو ایک دم اندر کی طرف کھینچنے سے نکلتی ہے۔ اردو زبان میں اس حرف کی مُتبادل مثالیں د اور ڈ دونوں حرفوں میں ملتی ہیں۔

۹۔ — گ (گے)۔ یہ گ کے گنبہ کا حرف ہے اور اس کا مخرج بھی وہی ہے جو گ کا ہے۔ فرق صرف یہ ہے کہ گ کے بولنے وقت مُنہ سے ہوا ذرا باہر جاتی ہے اور اس حرف کے لیے اندر کو کھینچی جاتی ہے۔ اس حرف کے ملتے جلتے الفاظ اردو اور سندھی میں کثرت سے ملتے ہیں۔

۱۰۔ — م (مے)۔ یہ ج کے گنبہ کا ایک حرف ہے جو اردو میں مُستعمل نہیں ہے۔ اس کا تلفظ نون غنہ اور جیم (ج) کے تلفظ کے لگ بھگ ہے۔ کیوں کہ اردو کا جو مرنج ہے اس کو سندھی میں مرنج کہتے ہیں اور قریب قریب یہی حال ہے باقی سندھی اور اردو کے اس قیم کے مُتبادل الفاظ کا۔

۱۱۔ — گ (گے)۔ یہ حرف بھی گ کے گنبہ کا ہے، اردو لغت کے مطابق یہ حرف نون غنہ اور گ (نگ) کے برابر ہے کیوں کہ سندھی کے مگ کو اردو میں مونگ، اور سندھی کے سگ کو اردو میں سپینگ کہا جاتا ہے باقی ان سب لفظوں کا جو اس حرف سے اردو اور سندھی میں مرنج ہیں قریب قریب یہی حال ہے۔

سنڌي ۽ اُردو آلف-بي

سنڌي	اُردو	سنڌي	اُردو	سنڌي	اُردو
ا	ا	ب	ب	پ	پ
پ	پھ	ت	ت	ث	تھ
ث	ط	ڻ	ڻھ	ش	ش
پ	پ	ڦ	ڦھ	ج	ج
ج	ـ	ڄھ	ڄھ	ـ	ـ
ڇ	ڇ	ڇھ	ڇھ	ح	ح
خ	خ	د	د	دھ	دھ
ڌ	ـ	ڊ	ڊھ	ڌھ	ڌھ
ذ	ذ	ر	ر	ڙ	ڙھ

اُردو	سنڌي	اُردو	سنڌي	اُردو	سنڌي
ش	ش	س	س	ز	ز
ط	ط	ض	ض	ص	ص
غ	غ	ع	ع	ظ	ظ
ڪ	ڪ	ق	ق	ف	ف
-	ڳ	گ	گ	ڪھ	ڪھ
ل	ل	-	گي	گھ	گھ
-	ڻ	ن	ن	م	م
ء	ء	ھ-ه	ھ	و	و
		ي	ي		

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق پھریون

ی = ی

قاضی ی (ی) پڑھی ی (ے)
 حاجی ی (ی) لکی ی (ے)
 باقی ی (ی) اچی ی (ے)

جیپ - سیر - سیر - شیر .

کاپی - ہی - آھی .

سبق پيو پ

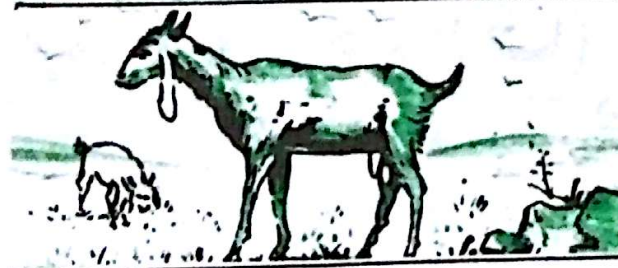
هيءُ ڀلو آهي

هيءُ ڀلي آهي

هيءُ ڀڳر آهي

هيءُ ڀڳري آهي

مشق: پڙهو ۽ لکو.

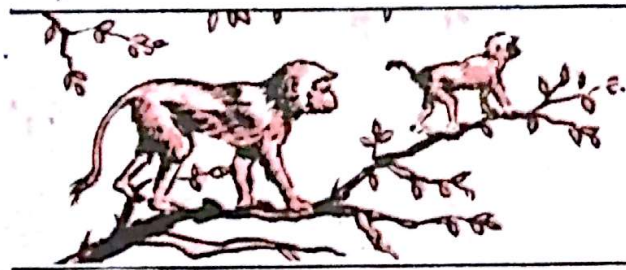
پيرُ - ڀڳُ - ڀڄو - ڀونڻو
ڀڏو - ڀارُ.

سبق ٽيون

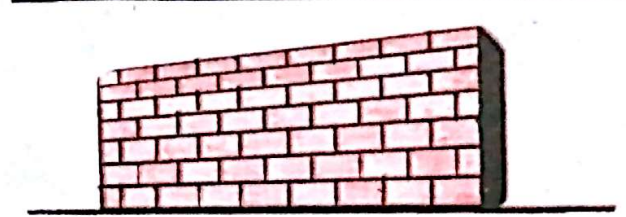
پ

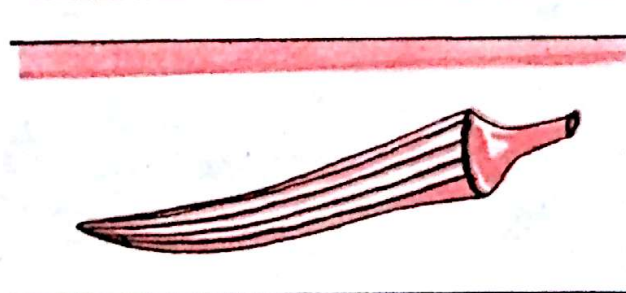
هيءُ پولٿرو آهي

هيءُ پولٿري آهي

هڪ پٽ

هڪ پينڊي

مشق: پڙهوءَ لکو:

پاءُ - پاپي - پٽ - پٽ.
 پير - پوت - پانڊو - پندار.

سبق چوٽون

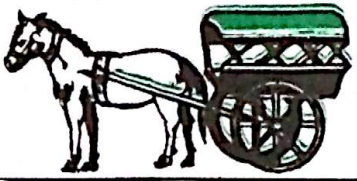
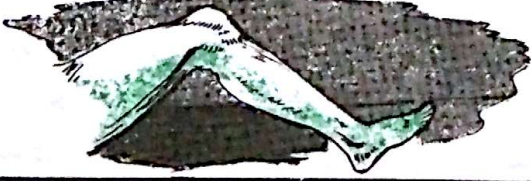
ت

	هيءُ تالھ آهي
	هيءُ تالھي آهي
	هيءُ تيلھو آهي
	هيءُ تيلھي آهي
	هيءُ هٿ آهي
	هيءُ نٿ آهي

مشق: پڙھو ۽ لکو:

هٿ - ڪٿ - ست.

سبق پنجنون
ت

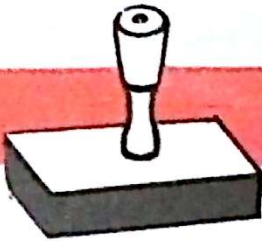
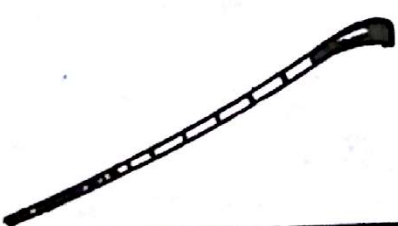
	هيءُ توپُ آهي
	هيءُ ٽوپي آهي
	هيءُ ٽوڪرو آهي
	هيءُ ٽوڪري آهي
	هيءُ ٽانگو آهي
	هيءُ ٽنگ آهي

مشق : پڙهوءَ لکو :

ڪوٽُ - ٻوٽُ - ٽولو - ٽولي - چوٽي
ٽوٽلُ - ٽيڪُ - ٽيڪِ ٽيڪُ - ٽاٽُ .

سبق چھون

ن

	ہیئُ نَپو آہی
	ہیئُ نُونِ آہی
	ہیئُ اُنْ آہی
	ہیئُ لَنْ آہی

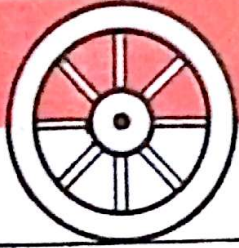
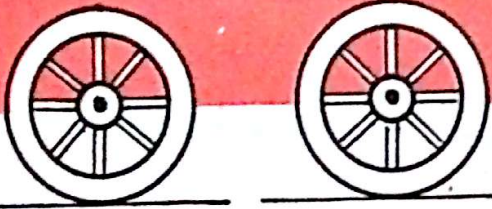
مشق: پڑھو ۽ لکو:

نَٹو۔ سُنو۔ مَنو۔ نَنْ۔

ناٹُ باٹُ۔ نَنول۔ نوکر۔ نیرِھی۔ نہراءُ۔

سبق ستون

ق (پہ)

	ہی قیتو آھی
	ہی قیتا آھن
	ہی قار آھی
	ہی قارون آھن

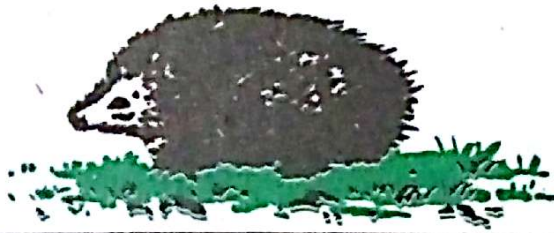
مشق: پڑھو ۽ لکو:

قٹی - قات - قارہو - قاروا .

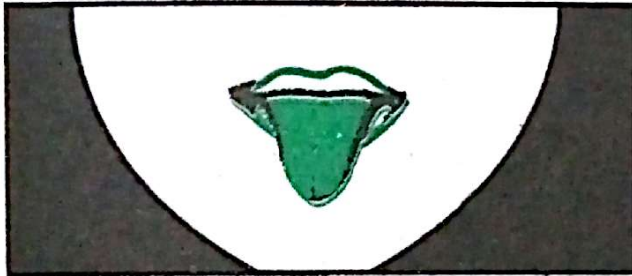
قانتک - قل - قکو .

سبق انئون

ج

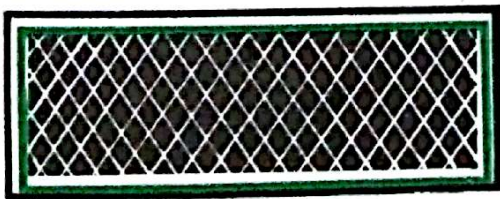
هِيءُ جَاهُو آهي

هِيءُ چِپَ آهي

هِيءُ جَمُون آهي

هِيءُ چَارِي آهي

مشق : پڙهوء لکو:

اَچُ - چَچُ - لَچُ - راجُ - کاچا .
جَمُ - چامُ - چاڙِي - چانيو - لَچارو .

سبق نائون

ج

هيءُ پڇيارو آهي

هيءُ جڇ آهي

هيءُ پڇيرو آهي

هيءُ پاڇاري آهي

مشق: پڙهو ۽ لکو:

مُج - اُج - رُج - اُجائِل .
وَجِيٽ - مَجِيٽ .

سبق ڏهون

چ

	هيءُ چوگر آهي
	هيءُ چوڪري آهي
	هيءُ چبو آهي
	هيءُ چبي آهي

چا؟

هيءُ هڪ چٽ آهي.		هيءُ چا آهي؟
هيءُ هڪ چٽي آهي.		هيءُ چا آهي؟

مشق: پڙهو ۽ لکو:

چٽ - چاپ - چوٽ - چاپو.
پيچ - پيچڙي - چرڪ.

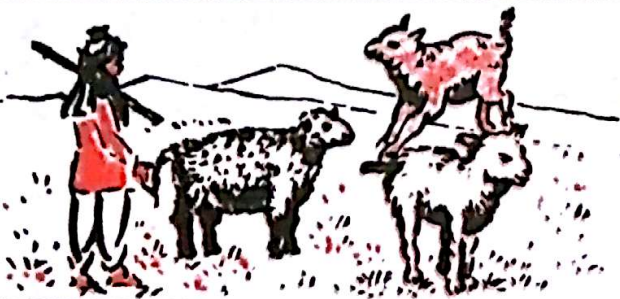
سبق يارھون
د

هيءُ دَوِ پي آهي

هيءُ اَدُ آهي

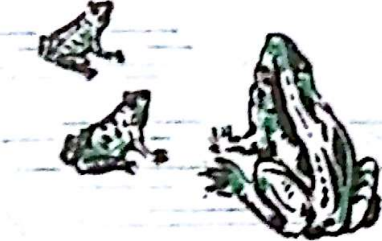
هيءُ دَنارُ آهي

مشق: پڙهوءَ لکو:

اَدَ - تَدِ - تَدُو - دَنَدُو.

دِيان - دَنُ - دَارَ.

سبق پارهون
ڌ

	هيءُ ڌولُ آهي
	هيءُ ڌيڏري آهي
	هيءُ ڌارڙهون آهي
	هيءُ ڌاڪڙ آهي

مشق: پڙهوءَ لکو:

ڌرُ - ڌارُ - ڌورو - ڌورِ - ڌوري - ڌڪارُ
ڌند صاف ڪر

ہیءُ ڊاڪٽر آهي

هُو ڊرائيور آهي

ہیءُ ڊبل روٽي آهي

هُوءَ ڊاڪ آهي

مشق: پڙهوءَ لکو:

ڊيل - ڊپ - ڊوڙ - ڊگهو.
ڊڪڻ - ڊڳڙ - ڊهو - ڊنٺ.
گجيءَ جو وڻ ڊگهو ٿيندو آهي.

سبق چوڏهون

پ

	هيءُ ڊڳو آهي
	هيءُ ڍال آهي
	هيءُ واڍو آهي
	هيءُ ڍنڍ آهي

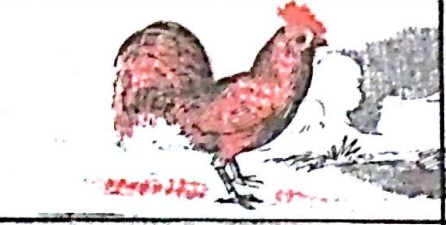
مشق: پڙهوءَ لکيو:

ڍور - ڍرو - ڍير.

زمين جي ڍال - کير جو ڍڪ.

هڪ ڍڪ - هڪ ڍي - هڪ ڍنڍ.

	هيءُ هڪڙو ڪُڪڙ آهي
	هيءُ هڪڙي ڪُڪڙ آهي
	هيءُ هڪڙو گهوڙو آهي
	هيءُ هڪڙي گهوڙي آهي
	هيءُ هڪڙو لومڙ آهي
	هيءُ هڪڙي لومڙي آهي

مشق: پڙهوءَ لکو:

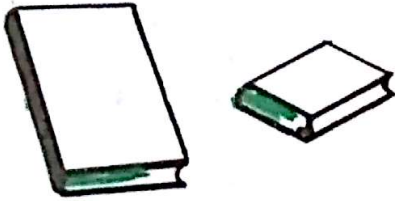
هڪُ ڪُڪڙ۔ هڪُ لَمڙ۔ هڪُ بَگهڙ.

سبق سورھون

ڪ

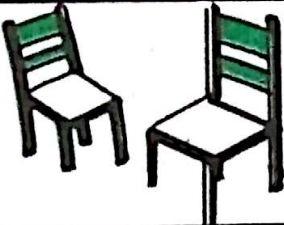
هيءُ ڪتابُ آهي

هي ڪتابَ آهن

هيءُ ڪُرسي آهي

هي ڪُرسيون آهن

مشق: پڙهوءَ لکو:

ڪراچي - ڪشمير - ڪابل - ڪيچ - مڪران.

چالاڪ - شڪاري.

ڪراچي هڪ وڏو شهر آهي.

ک

	هيءُ گنپُ آهي
	هيءُ گتولو آهي
	هيءُ اکِ آهي
	هيءُ مکِ آهي

مشق: پڙهوءَ لکيو:

پڪو- ڪوھ- گنڊ- ڪير- کاتو.

شام کان صبح تائين .

هڪ کان سَو تائين .

اگر اگر ڪري پڙهو .

سبق ارڙهون
پگ

	هيءُ ڳيرو آهي
	هيءُ ڳوٺري آهي
	هيءُ ڳوٺ آهي
	هيءُ ڳئون آهي

مشق: پڙهوءَ لکيو؛

ڳڙ - ڳل - ڳڇ - ڳڻ .
ڀاڳ - ساڳ - جاڳ - ڍڳو - وڳو - سڳو .
ڌڻي سڳورو ياد ڪجي .

سبق اوڻيهون

گ

	هيءُ آڱر آهي
	هيءُ آڱونو آهي
	هيءُ سِڱ آهي
	هي سِڱ آهن

مشق: پڙهوءَ لکيو:
 مڱ: مڱ - آڱر: آڱريون - واڱڻ: واڱڻ.
 چڱو پلو - چڱو شاگرد.
 چڱائيءَ جو بدلو چڱائي.

سبق ويهون

ن

هيءُ وَنُ آهي

هيءُ دَنُ آهي

هيءُ هَرَنُ آهي

هيءُ هَرِي آهي

مشق: پڙهوءَ لکيو:

راڻو: راڻي - سياڻو: سياڻي.

ڪڻڪَ جو داڻو - مڪڻ جو چاڻو.

هاڻي مان سنڌي جا ٻا و نجاه اکر پڙهي وڃان ٿو.

سبق ايڪيهون

حَمْد

گيتَ دَٿِيءَ جا گڏجي ڳايون۔

جو تو تڏڙا مينهن وسائي،

باغن ۾ جو انب پچائي،

آن پچائي، گاه اُپائي،

عرش ۾ جو تارا ٽمڪائي۔

تنهن مالڪي سڀ سارا هيون،

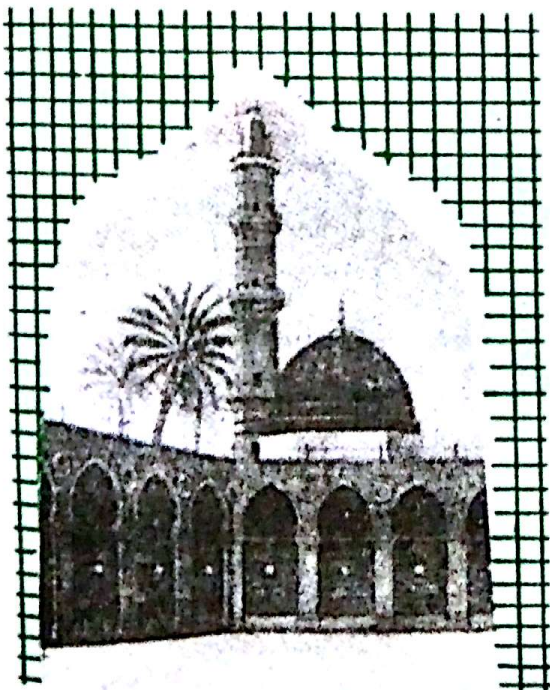
گيتَ دَٿِيءَ جا گڏجي ڳايون۔

سبق پڙهون^{۳۰}

اسان جو نبي سڳورو

اَسِين مُسلمان آهيون. اسان جو خدا هڪ آهي.
اسان جو نبي هڪ آهي. اسان جي نبي سڳوري جو
نالو حضرت مُحَمَّد صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهي.
سندن پيءُ جو نالو حضرت عبد الله آهي. سندن ماءُ جو
نالو بيبي آمنه آهي. پاڻ مڪي شريف ۾ ڄاوا هئا.

الله پاڪ، حضور جن کي رسول بنايو. الله پاڪ
مٿن قرآن مجيد لاٿو. اسان جو نبي آخري رسول
آهي. اسان جي نبي سڳوري فرمايو آهي:
الله هڪ آهي.

نماز پڙهو.
ماءُ پيءُ جو چيو مڃو.
وڌن جو ادب ڪريو.
ننڍن سان پيار ڪريو.
علم حاصل ڪريو.
سچ ڳالهايو.

مشق: پڙهو ۽ لکو:

الله - رسول - سڳورو - نماز - ادب - علم - سچ.

سبق تیویہون

ڳاله بوله

تُنهنجو نالو ڇا آهي؟
مُنهنجو نالو اڪبر آهي.

هيءُ ڪير آهي؟
هيءُ مُنهنجو پيءُ آهي.

هيءُ ڪير آهي؟
هيءُ مُنهنجي ماءُ آهي.

هيءُ ڪير آهي؟
هيءُ مُنهنجي پيڻ آهي.

هيءُ ڪير آهي؟
هيءُ مُنهنجو ڀاءُ آهي.

مشق: پڙهوءَ لکو:
پُٽ: ڌيءُ - چاچو: چاچي - مامو: مامي.
نانو: ناني - ڏاڏو: ڏاڏي.

سبق چوويھون

واھ ڙي تارا

واھ ڙي تارا گولُ تارا!
روشنُ تارا چلڪي وارا!

سانجھيَ ٿاڻي نڪرو ٿا،
اُپ سڄي ۾ پڪڙو ٿا!

چلڪو چمڪو ساري رات،
گجي آوهان جي گهڙي بات!

رات لنگهي يا باقي ڇا؟
آوهين بتايو واٽ اها!

جوت آوهان جي نه هجي،
وانهڙو گر واٽ منجهي.

سبق پنجويھون

هفتي جا ڏينهن

اڄ گهڙو ڏينهن آهي؟

اڄ چنچر جو ڏينهن آهي.

ڪاله گهڙو ڏينهن هو؟

ڪاله جمعي جو ڏينهن هو.

سڀاڻي گهڙو ڏينهن ٿيندو؟

سڀاڻي آچر جو ڏينهن ٿيندو.

هفتي ۾ گهڻا ڏينهن ٿيندا آهن؟

هفتي ۾ ست ڏينهن ٿيندا آهن.

مشق : هفتي جي ڏينهن جا نالا پڙهيو ۽ لکو

چنچر - آچر - سومر - اڱارو - اربع -

خميس - جمعو.

سبق چويهون

اسان جو جهندو

(نظم)

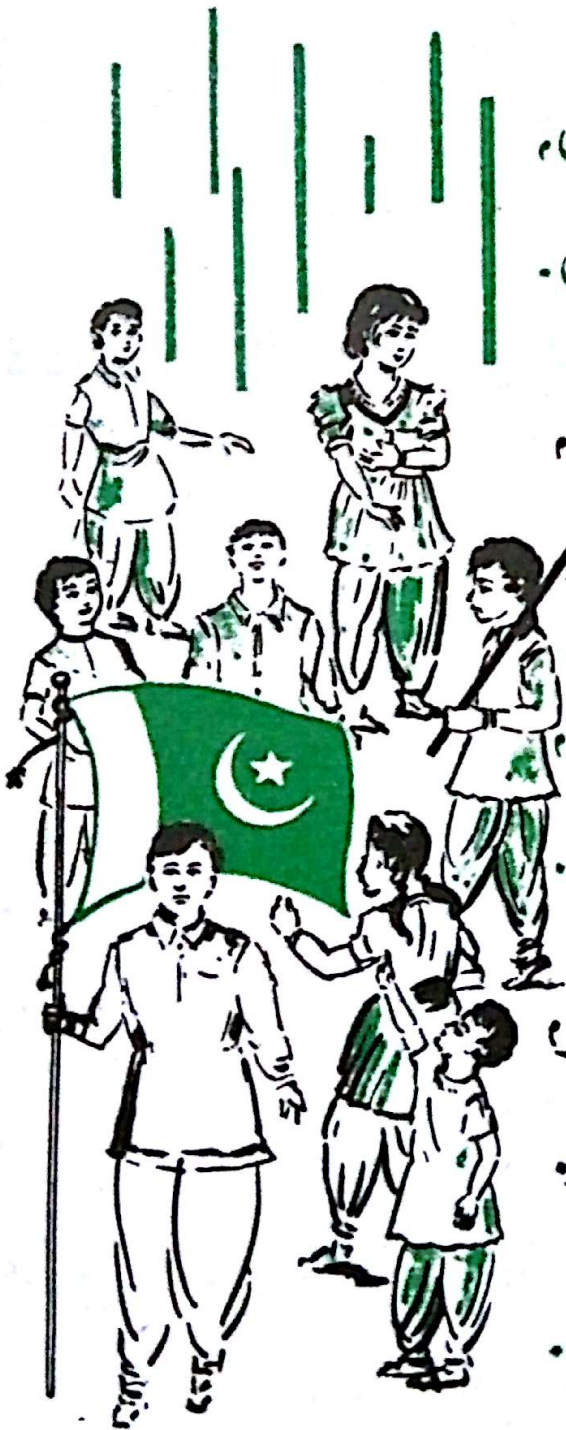
جهندو پنهنجو پاڪستاني،
قوم سنڌي جو آهي نشاني.

جهندو جان کان آهي پيارو،
روشن اُن ۾ چنڊ ۽ تارو.

رنگُ اُنهيءَ جو آهي نيارو،
سائو اچو واھ جو ٻارو.

اُن سان آهي مانُ اسان جو،
جهندو آهي شانُ اسان جو.

اچو ته گڏجي گيت هي ٻايون،
قومي جهنڊي کي جهولايون.

هڪ کان سَوَتائين انگ

ٽيٺيه	۳۳	سترهن	۱۷	هڪ	۱
چوٿيه	۳۴	اَرڙهن	۱۸	ٻه	۲
پنجٿيه	۳۵	اَوڻيه	۱۹	ٽي	۳
ڇٿيه	۳۶	ويھ	۲۰	چار	۴
ستٿيه	۳۷	ايڪيه	۲۱	پنج	۵
اٺٿيه	۳۸	ٻاويھ	۲۲	ڇھ	۶
اوڻيتاليھ	۳۹	ٽيوھ	۲۳	ست	۷
چاليھ	۴۰	چوويھ	۲۴	اٺ	۸
ايڪيتاليھ	۴۱	پنجويھ	۲۵	نَو	۹
ٻائيتاليھ	۴۲	ڇويھ	۲۶	ڏھ	۱۰
ٽيتاليھ	۴۳	ستاوِيھ	۲۷	يارهن	۱۱
چوٿيتاليھ	۴۴	اٺاويھ	۲۸	ٻارهن	۱۲
پنجيتاليھ	۴۵	اوڻٿيه	۲۹	تيرهن	۱۳
ڇائيتاليھ	۴۶	ٽيھ	۳۰	چوڏهن	۱۴
ستيتاليھ	۴۷	ايڪٿيه	۳۱	پندرهن	۱۵
اٺيتاليھ	۴۸	ٻٽيھ	۳۲	سورهن	۱۶

پنجاسي	۸۵	ستھڻ	۶۷	اوڻونجاھ	۴۹
چھاسي	۸۶	انھڻ	۶۸	پنجاھ	۵۰
ستاسي	۸۷	اوڻھتر	۶۹	ايڪونجاھ	۵۱
اناسي	۸۸	سَتر	۷۰	ٻاونجاھ	۵۲
اوڻانوي	۸۹	ايڪھتر	۷۱	ٽيونجاھ	۵۳
نوي	۹۰	ٻاھتر	۷۲	چوونجاھ	۵۴
ايڪانوي	۹۱	ٽيھتر	۷۳	پنجونجاھ	۵۵
ٻيانوي	۹۲	چوھتر	۷۴	ڇاونجاھ	۵۶
ٽيانوي	۹۳	پنجھتر	۷۵	ستونجاھ	۵۷
چورانوي	۹۴	ڇاھتر	۷۶	اڻونجاھ	۵۸
پنجانوي	۹۵	ستھتر	۷۷	اوڻھڻ	۵۹
چھانوي	۹۶	انھتر	۷۸	سڻ	۶۰
ستانوي	۹۷	اوڻاسي	۷۹	ايڪھڻ	۶۱
اڻانوي	۹۸	اسي	۸۰	ٻاھڻ	۶۲
نوانوي	۹۹	ايڪاسي	۸۱	ٽيھڻ	۶۳
سو	۱۰۰	ٻياسي	۸۲	چوھڻ	۶۴
		ٽياسي	۸۳	پنجھڻ	۶۵
		چوراسي	۸۴	ڇاھڻ	۶۶

هن ڪتاب جا سڀ حق ۽ واسطا سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ ڄام شورو وٽ محفوظ آهن.
 سنڌ ٽيڪسٽ بڪ بورڊ، ڄام شورو سنڌ جو تيار ڪرايل،
 تعليم کاتي جو سنڌ صوبي جي اسڪولن لاءِ واحد درسي ڪتاب طور منظور ڪيل آهي.

قومي ترانو

پاڪ سرزمين شاد باد ڪشور حسين شاد باد
 تو نشانِ عزمِ عالي شان ارضِ پاڪستان
 مرکزِ يقين شاد باد
 پاڪ سرزمين ڪا نظام قوتِ اخوتِ عوام
 قوم، ملڪ، سلطنت پائنده تا پنده باد
 شاد باد منزلِ مراد
 پرچمِ ستاره و هلال رهبرِ ترقي و ڪمال
 ترجمانِ ماضي، شانِ حال جانِ استقبال
 سايه خدائي ذوالجلال

سلسليوار نمبر 31106 ڪوڊ نمبر 111			
چيڄڻ جو مهينو ۽ سال	ڇاپو	تعداد	قيمت
July 2007	First	35,000	9.55